voorstel Madivosa

WESTFRIESLAND

ZAAKNUMMER	-	DATUM	5 september 2019
STELLER	A.N.M. Boelens	AAN	Bestuurlijk overleg Madivosa
TELEFOON	0229 25 22 00	BIJLAGEN	2
ONDERWERP	**4. Verdeelsleutel gemeentelijke bijdragen Veilig Thuis**	DOSSIERHOUDERS	Van der Ven, Kuipers en Groot
REGIONALE AGENDA	Ja, zorg	AMBTELIJKE OPDRACHTGEVER	Ruud Luiks

Advies:

U wordt voorgesteld om:

Aan de colleges een voorstel voor te leggen met daarin:

1. Een verdeelsleutel die voor 50 procent gebaseerd is op het inwoneraantal en voor 50 procent op de meest recente cijfers van het aantal casus per gemeente;
2. Deze sleutel, zoals vastgesteld in de DVO en besproken in januari 2019 met terugwerkende kracht in te voeren vanaf 1 januari 2019.

Wat ging vooraf

Gemeenten hebben in 2017 afgesproken dat er vóór 2019 een nieuwe verdeelsleutel wordt vastgesteld. De verdeelsleutel is scheef gegroeid waardoor sommige gemeenten verhoudingsgewijs (veel) meer betalen dan anderen. Het vaststellen van de nieuwe verdeelsleutel is in 2018 uitgesteld. In januari 2019 is een eerste versie van een nieuwe sleutel gepresenteerd. Met de toen opgehaalde input is een nieuwe versie gemaakt. Deze is op 12 juli 2019 gepresenteerd op een bijeenkomst met alle 18 gemeenten. Doel van deze bijeenkomst was consensus vinden zodat het voorstel naar alle colleges/gemeenteraden kon. Consensus is tijdens deze bijeenkomst niet volledig bereikt. Over de ingangsdatum is geen besluit genomen. Daarom vindt opnieuw een bijeenkomst plaats om een consensus te bereiken. Ter voorbereiding op dat besluit wordt het onderwerp in het Madivosa, PORA en PHO de Kop besproken.

Uitleg nieuwe verdeelsleutel

De nieuwe verdeelsleutel is gebaseerd op twee factoren: inwoneraantal en gebruik per gemeente.[1] Inwoneraantal omdat het gaat om een beschikbaarheidsfunctie. Het meldpunt moet aanwezig zijn, ook op dagen dat geen melding gedaan wordt. Het gebruik is het aantal casussen per gemeente, omdat het gebruik van gemeente tot gemeente kan verschillen. Hierin zit een financiële prikkel voor gemeenten om in te zetten op het voorkomen van geweld. Deze factoren zijn bovendien jaarlijks bij te stellen op basis van de meest actuele gegevens. Zo kan deze sleutel zich aanpassen aan veranderingen in bevolkingssamenstelling of kan effect van lokaal beleid zichtbaar worden.

[1] De verdeling is 50/50. In een onderzoek van regio Alkmaar voor de uitvoering van Halte Werk, bleek uit onderzoek dat 49% van de begroting op ging aan de beschikbaarheidsfunctie.

Bijeenkomst 12 juli 2019
Tijdens deze bijeenkomst is consensus bereikt over de opbouw van de verdeelsleutel. Echter, de consequenties van het doorvoeren van deze verdeelsleutel zorgen bij veel gemeenten voor moeilijkheden. De BUCH gemeenten hebben zich als enige gemeente niet hun akkoord kunnen uitspreken over de opbouw van de sleutel. Zij gaven aan eerst terug te moeten naar hun gemeenteraden omdat ze de consequenties van de nieuwe verdeelsleutel niet konden dragen. Op dit moment wordt gekeken wat er nodig is zodat de BUCH gemeenten kunnen instemmen met de nieuwe verdeelsleutel. Dit is onder andere onderwerp van gesprek in het PORA van de regio Alkmaar. Alle andere 14 gemeenten zijn akkoord gegaan met de opbouw.

Hoewel bekend is dat de verdeelsleutel aangepast moet worden, hebben veel gemeenten daar geen rekening mee gehouden in hun begroting van 2019. Veel gemeenten kampen daarnaast met tekorten. De tekorten zijn niet ontstaan door Veilig Thuis, daar liggen andere oorzaken aan ten grondslag. In de afgelopen jaren zijn de kosten van Veilig Thuis enorm gestegen. Dat komt omdat Veilig Thuis veel meer meldingen krijgt dan in 2015 was voorzien. Bovendien heeft Veilig Thuis in de loop van de jaren andere taken gekregen. De taken van Veilig Thuis moeten op grond van de Wmo uitgevoerd worden en zijn in die zin dus een open einde regeling. Gemeenten zijn verplicht een Veilig Thuis te hebben die meldingen oppakt. Maar gemeenten willen natuurlijk ook de hoogte van de totale kosten proberen in toom te houden.

Daardoor is ook nog geen duidelijkheid over de ingangsdatum. Hoewel in de DVO is afgesproken dat de verdeelsleutel herzien moet worden vóór 2019, gaan er stemmen op om de consequenties van de verdeelsleutel door te schrijven naar 2020. Echter, de gemeenten die sinds 2017 te veel betalen willen juist dat de verdeelsleutel wel ingaat per 1 januari 2019. Uitstellen betekent voor hen dat zij nog een jaar langer meer betalen dan eerlijk is. Daarbij speelt ook mij dat in 2019 een incidenteel bedrag van 1,2 miljoen extra betaald wordt. Dit bedrag vervalt in 2020 en verder, waardoor de verwachting is dat de kosten voor die periode lager uitvallen. Er kan eventueel gekeken worden of de financiële zwaarte misschien doorgeschoven kan worden naar 2020. Daarmee zullen gemeenten dus in 2020 nog een onderlinge verrekening moeten doen voor de teveel betaalde kosten in 2019. Daarmee komt er iets meer lucht bij de gemeenten die meer gaan betalen, maar krijgen de gemeenten die te veel betalen nog wel de nieuwe sleutel per 1 januari 2019. Ze krijgen de verrekening echter pas in 2020.

Grip op de kosten van Veilig Thuis
Er wordt op meerdere niveaus en manieren ingezet op het grip krijgen op de kosten van Veilig Thuis. De VNG monitort hoeveel meer werk en geld de nieuwe taken van Veilig Thuis kosten. Gemeenten hebben wel enig extra geld[2] gekregen voor de nieuwe taken van Veilig Thuis, maar de vraag is of dat genoeg is. De VNG spreekt hier ook over met de minister.

Op regionaal niveau heeft Veilig Thuis de cijfers van afgelopen jaren beschikbaar gesteld aan de contractmanager. Daarmee wordt inzichtelijk welk type meldingen in welke gemeenten gedaan is. Hiermee kunnen gemeenten monitoren wat er ingezet is, en na verloop van tijd kunnen hier trends zichtbaar uit worden. Binnen programma Geweld Hoort Nergens Thuis wordt een 100 casus onderzoek ingezet om het zorgpad van 100 meldingen bij Veilig Thuis te volgen. Daaruit volgt detailinformatie waarmee de ketensamenwerking zodanig verbeterd kan worden dat recidive verminderd wordt.

Ook is de Dienstverleningsovereenkomst met Veilig Thuis geëvalueerd. Deze evaluatie geeft aanleiding om andere en betere afspraken te maken met Veilig Thuis over de uitvoering, kosten,

[2] Dit gaat om een kleine verhoging van de DUVO. Voor de regio Westfriesland is komt deze terecht bij centrumgemeente Alkmaar. In Alkmaar is besloten om deze verhoging in te zetten voor de meerkosten bij Veilig Thuis.

leveren van sturingsinformatie en het nakomen van afspraken. Veilig Thuis denkt zelf ook na hoe ze hun externe medewerkers kunnen vervangen door interne medewerkers, en hoe ze meldingen zo efficiënt mogelijk kunnen behandelen en zo goed mogelijk kunnen samenwerken met hun ketenpartners.

Conclusie

Het is begrijpelijk dat gemeenten actie willen ondernemen op de hoogte van de kosten bij Veilig Thuis. De verdeelsleutel heeft geen directe invloed daarop. De verdeelsleutel regelt hoe gemeenten onderling de kosten dragen. De huidige verdeling van deze kosten is niet gebaseerd op feitelijk gebruik en op inwoners, maar op cijfers uit 2013 en 2014 die uitgingen van andere taken, en op bijdragen van gemeenten die daar vanuit het rijk geen compensatie voor krijgen. Daarnaast wordt ook ingezet worden op het in algemene zin verlagen van de kosten van Veilig Thuis. Gemeenten hebben daar door de nieuwe verdeelsleutel ook zelf een financiële prikkel bij, omdat ze deels gaan betalen voor het gebruik (aantal casussen). Anders dan dat gemeenten tekorten hebben is er geen inhoudelijke reden om de ingangsdatum uit te stellen naar 1 januari 2020. Bij de gemeenten die nu echter teveel betalen zijn ook tekorten, dus dat argument kan ook andersom gebruikt worden. Daarom is het voorstel hetzelfde zoals is vastgesteld in de DVO, om de ingangsdatum op te nemen per 1 januari 2019.